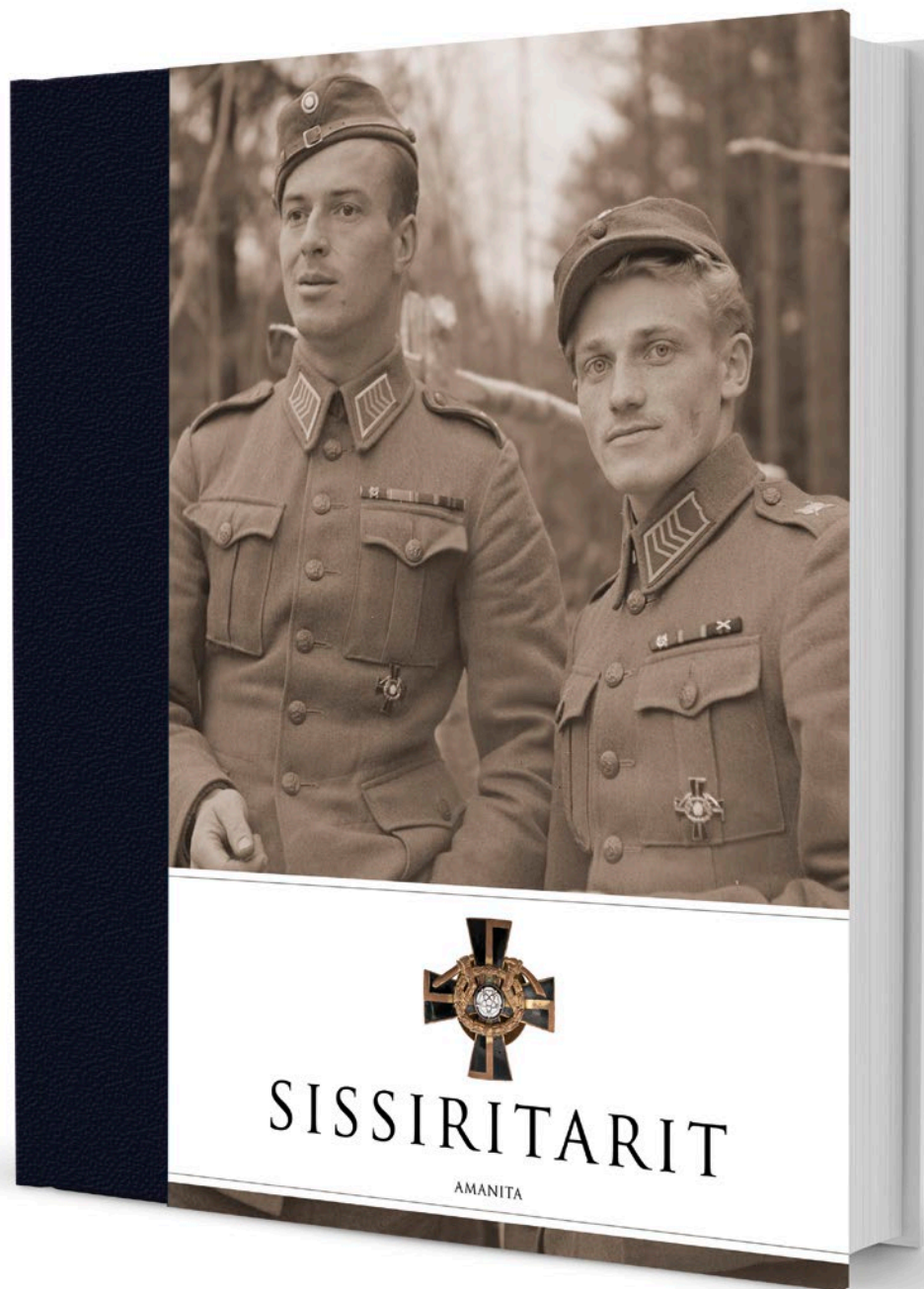

NUMEROITU JUHLATEOS SISSIRITARIEN KUNNIAKSI

SISSIRITARIT

AMANITA

Sissiritarit olivat tavallista kansaa mutta eivät tavallisia miehiä.

- Olavi Alakulppi, rohkea ja taitava johtaja, joka hankki korvaamattoman arvokkaita tietoja ja tuhosi vihollisen pesäkkeitä.
- Ilmari Honkanen nautti kouluttamiensa sissien ehdotonta luottamusta ja kunnioitusta. He seurasivat Honkasta kaikkiin vaarallisiin ja ylivoimaisilta tuntuviin yrityksiin.
- Jorma Hämäläinen liikkui vihollisen selustassa lähes 70 vuorokautta ja aiheutti tuhoa. Hän suoriutui vihollisen ahdistamana erämassa usein pitkiä aikoja ilman muonaa.
- Lauri Kokko hyökkäsi oma-aloitteisesti vihollisen selustaan ja puhdisti hyvin varustetut korsut ja pesäkkeet sekä vaikutti näin ratkaisevasti kylän valtaamisessa.
- Toivo Korhonen toimi talvisodan ensimmäisistä päivistä alkaen tiedustelu- ja hävityspartioiden johtajana syvällä vihollisen selustassa.
- Toivo Korte oli silmäpuoli nostomies, joka huimapäisyytensä ja älykkyytensä ansiosta kohosi talvisodassa kersantiksi ja jatkosodan aikana upseeriksi.
- Veikko Leskinen teki satakunta partiomatkaa vihollisen selustaan. Kovana talvena 1941-42 hän oli joka päivä taisteluskoukussa ja aiheutti huomattavia menetyksiä viholliselle.
- Jooseppi Moilanen tunkeutui retkillään syvälle vihollisen selustaan, tuhosi tappioita vihollispesäkkeitä ja toi palatessaan arvokasta tietoa vastapuolen varustuksesta.

- Onni Määttänen tunnettiin pitkistä partioretkistä. Hän viipyi ennen ritarinimitystä 112 vuorokautta vihollisen selustassa, pisin sissimatka kesti kuukauden päivät.
- Arvo Möro oli talvi- ja jatkosodan sissi, joka pitkillä retkillään teki uhkarohkeita koukkauksia vihollisen aseisiin. Möro ansioitui erityisesti junien suistajana.
- Heikki Nykänen teki satakunta partiomatkaa tuliaisina tietoa vihollisen asemista. Nykäsen johtamilla uhkarohkeilla tihutyöretkillä säästettiin miestappioilta.
- Eino Penttilä oli synnynnäinen sissijohtaja, jonka pettämätön rohkeus, velvollisuudentunto ja sissitaidot loivat tovereiden järkkymättömän luottamuksen.
- Vilho Pikkarainen oli jatkosodan hyökkäysvaiheen, asemasodan ja loppunäytöksen perussissi, joka partioi sodan viime hetkiin saakka sitkeästi ja tuhoisasti.
- Timo Puustinen koulutti komppanian päällikkönä valiojoukon, joka jatkosodan monilla rintamilla aiheutti todellista tuhoa vihollisen asemissa ja huoltokeskuksissa.
- Mikko Pöllä oli väsymätön ja kekseliäs monitaituri ja uupumaton puurtaja, joka tiedustellen, viestittäen ja taistellen aiheutti vastapuolelle huomattavia tappioita.
- Erkki Raappana sai kunnianimen korpikenraali Rukajärven hyökkäyksen ja Ilomantsin torjuntavoiton ansiosta.

Sissitoiminta ja saarrokset olivat osa hänen filosofiaansa, koska hän valmisteli jokaisen sotatoimensa. Raappana oli sissikenraali.

- Olli Remes ei kaihtanut fyysisiä ponnistuksia, vaan hän pisti itsensä likoon useasti haavoittuneenakin. Remes johti aina edestä ja suoritti porukan ikävimmät tehtävät.
- Viljo Suokas kuului talvisodasta alkaen pitkien ja vaikeiden sissiretkien menestyksellisiin ja väsymättömiin, kylmäverisiin ja tehokkaisiin iskijöihin.
- Paavo Suoranta näytti pitkän uransa aikana kaikki sissin perusavut: tiedustelija, taitava radisti ja tuhoisa taistelija, fyysisesti kestävä ja toisista huolehtiva toveri.
- Lauri Törni kuuluu maineikkaimpiin sissi- ja kaukopartiomiehiin, jolla oli synnynnäisen taistelijan ja johtajan ominaisuudet. Hän johti edestä ja oli osa joukkoaan.
- Antti Vorho oli poikkeuksellisen rohkea mutta harkitseva, henkisesti ja fyysisesti kestävä sissi, joka pystyi toimittamaan arvokasta tietoa ja uskomatonta tuhoa.

Osasto Kuismasen partiomiehet ovat palanneet hävitysretkeltä. Keskellä väepeli Viljo Suokas, sissiritari nro 44. Suokkaan vasemmalla puolella ritari Onni Määttänen ja kuvan oikeassa reunassa ritari Mikko Pöllä. Juustjärvi 25.10.1941.

Kaksikymmentäyksi sissiä sai Mannerheim-ristin vuosina 1941-45.

Sissitoiminta loi armeijamme tarunhohtoisen maineen.

Lahti-35 9mm ja kotelo (vasemmalla). Parabellum 9mm ja kotelo (keskeellä) sekä patruunalaatikoita joiden keskellä hermeettinen rasia.

Sotilaspistooli Lahti-35 oli Suomen armeijan käytössä talvi- ja jatkosodan ja aina 1960-luvulle asti. Sitä valmistettiin myös Ruotsissa lisenssillä jopa 100 000 kappaletta Ruusuvuono M40-nimellä ja pistooli säilyikin Ruotsin armeijan käytössä 1990-luvulle saakka.

HEIKKI NYKÄNEN

Mannerheim-ristin ritari nro 118

3. divisioonan komentaja, kenraalimajuri U. Egermäs esitti Heikki Nykänelä Mannerheim-ristiä 6.2.1943:

Lautnantti Heikki Nykänen on toiminut kaukopartio-osaston johtajana suorittaen satakunta partiomatkaa, joista suurin osa on ulottunut kauaksi vihollisen selustaan hankkien sieltä arvokkaita tietoja vihollisesta.

Ollen itse erittäin rohkea ja neuvokas hän on aina selviytynyt mitättömien tappioiden, mutta samalla hän on pystynyt kasvattamaan osastonsa joukkoa, joka on aina valmis lähennään huimimmallekin reikille, kuten seuraavista tapauksista selviää: 14.7.41 komppania, johon Nykänen joukkueen johtajana kuului, eteni loonaasta Jyväskylän kohti. Miesten väsymyksen ja kovan ukkosasteen vuoksi komppanian päällikkö veti komppanian taakse. Nykänen jatkoi kolmen vapaachetien miehen kanssa seuraamaan vihollisen toimia. Jorjun matkaa edetettiin tien varrella tulla tietä myöten noin 30 vihollista jonoissa, jotka Nykänen antoi tulla aivan lähelle avaten sitten vasta tulen konseptistodistaan miesten heittäessä käsikranaattoja. Tällöin suurin osa tuhoutui vihollispartioista. Nyt alkoi vihollinen ampua kranaatinheittimillä, ja kun vihollisia alkoi olla vähän joka puolella, Nykänen vetäytyi, ja viholliset tappelivat yli kaksi tuntia keskenään ennenkuin hämasivät, ettei suomalaisia enää ollutkaan paikalla.

11.9.41 voimakas vihollisen partio hyökkäsi Alajärvelle, jossa Nykänen oli kenttivarvossa 15 miehen kanssa. Syntyneessä taistelussa kuoli kuusi vihollista, ja polttrikki joutui vangiksi. Omia tappioita ei ollut.

27.12.41 aamuhämärissä tuli Uhtevalta 100-miehinen vihollispartio, Keski-Kuittijärven yli ohit Uhtevalta, jossa Nykänen oli päällikkönä, nousten maihin.

Tällöin Nykänen aloitti 27 miehellä takaa-ajon. Saavutettuaan vihollisen Nykänen hyökkäsi osastonsa kanssa, jolloin 14 vihollista

Mannerheim-ristin ritari, lautnantti Kaarlo Heikki Nykänen Myrsky-nimessä kimpussa.

*Koe kaukopartioretki
aidon sissiesineistön
kautta.*

Teosta varten kuvattiin ainutlaatuinen sissiesineiden ja -aseiden yksityiskokoelma.

Jatkosodan viimeinen taistelu oli voitettu. Ilomantsin voitto sai paljon huomiota, jopa niin paljon, että muualla menestystä saaneet tunsivat jääneensä vastaavaa kiitosta paitsi. Mannerheimin kiitoksessa korostettiin, että Ilomantsissa taistelukenttä jäi meidän joukkojemme haltuun. Myöhemmin kävi selville, että vastapuolen johtoa oli rangaistu huonosta menestyksestä meitä vastaan.

– Mauno Koivisto, Törnin komppanian pikakiväärimies

ILOMANTSI ELOKUUSSA 1944

Päämajan sissitoiminta eli tiedustelu kertoi jo toukokuussa 1944, että puna-armeija oli tuonut Kannakselle 12 valiodivisioonaa. Suurhyökkäyksen tulo tiedettiin viikkoja aikaisemmin myös marsalkka Mannerheimin päämajassa Mikkeliissä. Vihollinen ryhtyikin rajuun toimintaan niin Kannaksella kuin Pohjois-Karjalassa. Heinäkuun viimeisenä päivänä Raappanan johtamat joukot motittivat vihollisen. Ryhmä Raappana ei siinä tilanteessa kyennyt tiedustelemaan vihollisen jatkoaikeita. Törnin komppania määrättiin ottamaan vankeja. Saaliiksi tuli venäläisiä tiedustelijoita, mutta varsinaiset kohteet jäivät vangitsematta. Törnin joukot aiheuttivat kuitenkin täydellisen hämmennyksen vastustajan selustassa. Toisaalla Heikki Nykäsen johtama partio tuhosi kaksi huoltokolonnaa.

KIRJOITTAJA

MARTTI PELTOMAA tunnetaan lappilaisena eräkirjailijana, sissinä ja rajamiehenä. Peltomaa on kerännyt ainutlaatuista aineistoa haastatteleamalla viime sotien sissejä ja heidän alaisiaan.

TOIMITUSKUNTA JA ASIANTUNTIJAT

OLLI-PEKKA KLING, turvallisuuspäällikkö, esineasiantuntija

KYÖSTI ALENIUS, aseasiantuntija

KAI LINNILÄ ja HANNA PUKKILA-TOIVONEN ovat kirjoittaneet ja toimittaneet useita kiitettyjä tietokirjoja ja suurteoksia.

Toimituskunta kiittää presidentti MAUNO KOIVISTOA, joka on antanut julkaistavaksi artikkelinsa.

KIRJAN KOKO 25X30 CM • 400 SIVUA • NOIN 300 NELIVÄRIKUVAA

NAHKASELKÄ PINTEIN • KULTAFOLIOINTI • KOHOPAINATUS

PAINETTU SUOMALAISELLE PAPERILLE • 1944 NUMEROITUA KAPPALETTA ILOMANTSIN TAISTELUN

70-VUOTISMUISTON KUNNIAKSI

NUMERO YKSI LUOVUTETTU ARMEIJAN YLIPÄÄLLIKÖLLE TASAVALLAN PRESIDENTILLE

ISBN 978-952-5330-70-0